

Az Országos Környezetvédelmi Tanács véleménye az Egyszerű Állam Program végrehajtása keretében a környezetvédelmi termékdíjról szóló egyes jogszabályok módosításáról

A megküldött törvény és végrehajtási kormányrendeletének tervezete három fő problémát kíván kezelni:

- vállalatok adminisztratív terheit csökkenteni hivatott átalánydíjas rendszer kibővítését,
- a fizetési kötelezettségekre vonatkozó részletek törvényi szabályozási szintre emelését és
- a szabályozási elemek pontosítását, a koherencia-zavarok megszüntetését.

A jogszabály-tervezetekkel kapcsolatos álláspontunkat a fentiekben felsorolt tartalmi sorrendben foglaljuk össze.

I. A termékdíj-átalány rendszer kibővítése – adminisztrációs tehercsökkentés

A termékdíj-átalány fizetés lehetőségének kibővítése – a jelen szabályozási keretek között – alapvetően ésszerű és támogatható javaslat, ami a csomagolószerkezetek mellett valamennyi további termékdíj-köteles termékáramot kedvezményezetté kívánja tenni. El kell fogadni azt, hogy a kiterjesztett termékkörök esetében nem elsősorban anyagi haszon, hanem a ritkább bevalláskészítésből eredő adminisztratív tehercsökkenés lesz a jelentősebb.

Az átalánydíjas rendszerre azonban számos tényező gyakorol befolyást, így:

- a kötelezettek *alanyi és/vagy tárgyi hatálya*, az érintettek köre,
- a *kötelezett* „*funkció*”, a gazdálkodó szervezet milyen tevékenysége miatt válik kötelezetté: belföldi gyártás és értékesítés, (import áru) első belföldi forgalomba hozatal, vagy saját célú felhasználás,
- az átalány alapjául szolgáló *termékmennyiségek*.

Az alanyi és tárgyi hatály, valamint a kötelezett funkció kapcsolata

A 2011. évben elfogadott környezetvédelmi termékdíj törvény a *reklámhordozó papír* esetében az alanyi hatályt megváltoztatta és nem a kibocsátásért ténylegesen felelős megrendelőt, hanem a megrendelést teljesítő nyomdát tette meg kötelezetté. Véleményünk szerint ez a megoldás a gyakorlatban csak nagyon korlátos számú esetben értelmezhető:

- amikor a nyomda, tehát a gyártó a kötelezett, nem értelmezhető, mivel a 100 kg-os mennyiség egy nyomdagép egy-két órányi teljesítménye.

- a reklámhordozó papírok import eredetű termékként való kereskedelme (belföldi forgalomba hozatala) nem jellemző, így a termékdíj-átalány itt sem alkalmazható.
- a reklámhordozó papírok esetében az átalánydíj egyedül a saját célú felhasználásra való külföldi gyártást ösztönzi. Ennek viszont nemzetgazdasági kára nagyobb, mint termékdíj adminisztrációs és pénzügyi előnye.

A reklámhordozó papír termékáram esetében tehát tényleges adminisztrációs előnyt nem lehet kimutatni.

A *csomagolás* tekintetében a törvényi hatály kérdése összetettebb. A jogszabály nem egyszerűen a tárgyi és ezzel az alanyi hatályt változtatta meg, hanem a kötelezetti kört össze is keverte.

A törvény a csomagolások helyett a csomagolószereket és elsődlegesen azok belföldi gyártóit, továbbá az import eredetű csomagolószerek első belföldi forgalmazóit tette meg kötelezettnek. A külföldről beérkező termékek esetében azonban a csomagolás, illetve annak importőre maradt a kötelezett (függetlenül attól, hogy az áru kereskedelmi célt, vagy saját célú felhasználást szolgál). Így van olyan gazdálkodó szervezet, amelyik belföldi beszerzése után ugyan nem, de az import forgalma miatt továbbra is kötelezett. A jogalkotó a csomagolószerekre nem is terjesztette ki az átalányt, mivel a mennyiségi korlátok mind gyártási, mind forgalmazási tekintetben értelmezhetetlenek.

Ez az oka, hogy a jogalkotó az átalánydíjat már a jelenleg hatályos törvényben is a *csomagolásra* vonatkoztatja (noha az nem tárgya a törvénynek), ugyanakkor nem teremt meg a jogi környezetet, hogy a csomagolást csekély volumenben kibocsátók valóban élni is tudjanak e lehetőséggel. A csekély mennyiségű csomagolást kibocsátóknak ugyanis nincs lehetőségük – ami a mezőgazdasági termelőknek adott –, hogy nyilatkozat adásával termékdíj-mentesen szerezzék be belföldről csomagolószereiket és a kibocsátáskor fizessék csak az átalánydíjat.

A termékdíj átalány rendszere az import eredetű csomagolószerek csomagolási célú közvetlen beszerzése esetén lehet hasznos a kibocsátónak (bár a volumenek miatt életszerűsége kicsi). Ez a hazai csomagolószere-gyártók számára viszont versenyhátrányt jelent.

Valódi könnyítést az átalányrendszer csak a külföldről beérkezett áru csomagolásának saját célú felhasználásának esetére adhat.

Megítélésünk szerint tehát a **csomagolószerszám** termékáram tekintetében az átalánydíjas rendszer a kötelezettek széles körét jelentő belföldi gyártók, továbbá az import áruval belföldön kereskedő gazdálkodók számára *alkalmazhatatlan*, csak a külföldi eredetű terméket saját célú felhasználásra beszerzők számára kínál előnyt, így lényeges adminisztráció-csökkentő hatása nincs. Ugyanez mondható el a többi termékáram esetén is.

Átalánydíjas mennyiségek

A csomagolószerszámokra vonatkozó átalánydíjas mennyiségek emelése az adminisztráció csökkentés érdekében rendkívül üdvözlendő.

Ugyanakkor az újonnan bevonni tervezett termékáramok esetében a megállapított volumenek alacsonynak tűnnek ahhoz, hogy valódi, sok kötelezettet érintő könnyítést jelentsen. Például a telefonok esetében az 5 kg-os határ kb. 40 db készüléket jelent, ugyanakkor a háztartási nagygépek esetében a 40 kg-os limit akár 1 db-ra is kevés lehet.

II. A fizetési kötelezettségekre vonatkozó részletek szabályozása

A fizetési kötelezettségek törvényi szintre és egy jogszabályba rendezése üdvözlendő.

A fizetési kötelezettséggel összefüggésben rendezendőnek ítéljük egy számlázáradék szövegezését, versenyhátrányt okozó tartalma miatt.

A termékdíj visszaigénylésére jogosult vevő kérésére a törvény olyan számlázáradék használatát írja elő, amely a viszonteladásban érdekelt vállalatok számára versenyhátrányt jelent. Az a kötelezettség, hogy a viszonteladó az eredeti kötelezett nevét, címét, adószámát a kimenő számláján fel kell, hogy tüntesse, azt eredményezi, hogy a vevő az eladó megkerülésére lehetőséget adó információ birtokába jut.

Javasoljuk tehát e számlázáradék adattartalmának korlátozását (csupán az eredeti számla számának megadásával, ami a visszagöngyöléshez elegendő segítséget ad).

III. A szabályozás pontosításai

Fontos javítása a törvénynek a gyártási eselék és selejt nem saját célú felhasználáskénti újbóli deklarálása.

Konkrét észrevételek:

A 14.§ (3a) új bekezdése az átvállalási szerződés hibás teljesítésének tekinti – egyebek mellett – a nem hatályos díjtétel felszámítását, ami miatt pedig a termékdíj-kötelezettség nem száll át az átvállalóra.

Álláspontunk szerint az átvállalási szerződés alapján kiállított számláknak nem kell termékdíjat tartalmazniuk, így e szövegrész felülvizsgálatát javasoljuk.

A törvényjavaslat új, 14/A §-a az átvállalási szerződések hatályosságának kérdését szabályozza. *Fontosnak ítéljük törvényi szinten rendezni azt, hogy a bejelentés az átvállaló kötelezettsége, ezt továbbra is a végrehajtási kormányrendelet tartalmazza, pedig a hatályosság szempontjából a törvényben lenne a helye.*

IV. Összefoglalás

A vállalati adminisztrációs terhek csökkentésére vonatkozó törekvéseket örömmel vesszük.

A tárgyi hatály megváltozásának következtében egy sor új átvállalási és visszaigénylési formát ki kellett alakítani és legújabban a termékdíj raktár intézményrendszere került bevezetésre, mind-mind adminisztrációs többletet igényelve gazdálkodótól, hatóságtól egyaránt.

Az adminisztráció csökkentés szempontjából tényleges előrelépést az jelentene, ha a jogalkotó az adminisztrációs kötelezettség szempontjából nem csupán a bevallásra kötelezettek, illetve a bevallások számának csökkentésére koncentrálna, hanem érdemben felülvizsgálná a helytelenül megválasztott alanyi és tárgyi hatály módosításának lehetőségét és következményit.

2014. január 30.